

TOELICHTING BELEIDSLIJNEN SCHULDHULPVERLENING 2012

Inleiding algemeen

In december 2011 hebben de gemeenteraden van de HBEL gemeenten het beleidsplan schuldhulpverlening 2012 – 2015 vastgesteld. In dit beleidsplan is de visie met een aantal uitgangspunten van de gemeenten Huizen, Blaricum, Eemnes en Laren neergelegd op het terrein van schuldhulpverlening. In het verlengde van deze visie is in het beleidsplan eveneens ingegaan op toelating en recidive en het stellen van voorwaarden. Achterliggende gedachte om beleidsregels op te stellen is dat de HBEL gemeenten behoeften hebben aan heldere spelregels: de inwoners weten wat de voorwaarden zijn voor toelating tot de schuldhulpverlening en waaraan zij zich dienen te houden en de gemeente op haar beurt weet welke verplichtingen zij aan de inwoners mag opleggen en wanneer zij de toegang tot de schuldhulpverlening kan weigeren of beëindigen.

Hierbij speelt mee dat de gemeentelijke schuldhulpverlening vanaf het moment dat de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening in werking treedt (1 juli 2012) onder het regime van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) komt te vallen. Op dat moment is het dus van belang om regels m.b.t. toelating tot de schuldhulpverlening, het opleggen van verplichtingen en het weigeren van hulp in een juridisch vat te hebben gegoten.

Artikel 1 Begripsbepalingen

Dit artikel is gebaseerd op artikel 1 van het wetsvoorstel Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

Artikel 2 Doelgroep gemeentelijke schuldhulpverlening

Conform de visie zoals neergelegd in het beleidsplan schuldhulpverlening 2012-2015 staat schuldhulpverlening in beginsel open voor alle inwoners van de HBEL gemeenten van 18 jaar en ouder. Een specifiek doelgroepenbeleid wordt dus niet gevoerd door de gemeente. Uitzonderingen op deze brede toegankelijkheid wordt gevormd door dak- en thuislozen en zelfstandig ondernemers. Zij kunnen geen beroep doen op gemeentelijke schuldhulpverlening. Dit laatste is zo bepaald in de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening. De Wet schrijft voor dat dak- en thuislozen opgevangen worden door de centrumgemeenten. In ons geval is dat de gemeente Hilversum. Zelfstandigen kunnen een beroep doen op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz). Bbz is ondergebracht bij Wisselwerk van gemeente Hilversum. Wel staat schuldhulpverlening open aan natuurlijke personen die (o.a.) schulden hebben in verband met de liquidatie van een onderneming mits de onderneming is beëindigd.

Artikel 3 Aanbod schuldhulpverlening

In lid 1 is aangegeven dat het college schuldhulpverlening verleent indien het college schuldhulpverlening noodzakelijk acht. Op deze manier wordt enerzijds recht gedaan aan het beleidsmatige uitgangspunt van de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid. Daar waar de burger in staat moet worden geacht om de (dreigende) schuldenproblematiek zelf aan te pakken en te regelen, kan schuldhulpverlening achterwege blijven. Anderzijds wordt middels dit lid, evenals lid 2, recht gedaan aan het beleidsmatige uitgangspunt dat schuldhulpverlening selectief en gericht ingezet dient te worden. Daar waar sprake is van een schuldenpakket dat zich niet laat regelen in combinatie met een onregelbare cliënt, kan een aanvraag worden geweigerd.

Lid 2:

Dit artikel toont de kern van schuldhulpverlening: een gerichte en selectieve toepassing van schuldhulpverlening. Het gaat om maatwerk. De inzet van producten kan per situatie verschillen. Er worden 4 factoren genoemd die bepalen in welke mate de gemeente één of meerdere producten schuldhulpverlening aanbiedt:

- a. (op termijn) zwaarte c.q. omvang van de schulden;
- b. Achterliggende problematiek, zoals verslavingsproblemen, psychosociale situatie;
- c. houding en gedrag van cliënt;
- d. een eventueel eerder gebruik van schuldhulpverlening;
- e. mate van zelfredzaamheid van cliënt.

Artikel 4 Verplichtingen en gevolgen schending daarvan

Met dit artikel wordt de eigen verantwoordelijkheid van cliënt voorop gesteld. Het behoort tot de verantwoordelijkheid van mensen zelf om zich zelf aan te melden (lid 1), tijdig de benodigde informatie te geven (lid 2) en medewerking te verlenen (lid 3). Dit zowel in de fase van aanvraag (lid 4) als gedurende de looptijd van een traject.

Wat betreft de verplichting tot medewerking is in lid 3 een aantal verplichtingen benoemd. Dit is geen limitatieve opsomming.

Artikel 5 Weigeren - beëindigen - hersteltermijn

Indien verzoeker niet of in onvoldoende mate zijn verplichtingen nakomt zoals neergelegd in artikel 4, leden 1, 2 en 3, kan het college besluiten om schuldhulpverlening te weigeren dan wel te beëindigen. Alvorens dat te doen wordt, conform lid 2, verzoeker eenmaal een termijn van 14 dagen geboden om alsnog, de gevraagde medewerking te verlenen of informatie te verstrekken. Van dit termijn kan worden afgeweken naargelang het type verplichting.

Komt verzoeker ook gedurende de herstelperiode zijn verplichting niet na, dan kan het college besluiten tot weigering of beëindiging van de schuldhulpverlening. In het kader van eigen verantwoordelijkheid wordt een eenmalige hersteltermijn voldoende geacht.

Artikel 5 is geformuleerd als een zogenaamde “kan”-bepaling. Het college heeft de bevoegdheid tot weigering of beëindiging, maar niet de verplichting. Dit geeft het college met name ruimte om van een weigering of beëindiging af te zien, indien elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt.

Artikel 6 Weigerings- en beëindigingsgronden

In dit artikel wordt beschreven wanneer schuldhulpverlening kan worden geweigerd of beëindigd. Het artikel laat sowieso de werking van artikel 5 onaangetast.

Van de 8 gronden zoals benoemd, verdienen de gronden onder f en g bijzondere aandacht gelet op de visie zoals neergelegd in het beleidsplan schuldhulpverlening. Daar waar de gemeente wil staan voor de toepassing van maatwerk binnen de schuldhulpverlening, kan dat betekenen dat schuldhulpverlening wordt geweigerd of beëindigd indien de vorm van hulpverlening niet langer aansluit bij de persoonlijke omstandigheden van de schuldenaar. Zie in dat licht ook een duidelijk link met artikel 3 lid 2 van deze beleidsregels.

De beëindigingsgrond betreffende onrechtmatig handelen is voor de volledigheid opgenomen in de beleidslijnen, maar staat al nadrukkelijk vermeld in artikel 3.3 van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Denk hierbij aan onder andere boetes, criminele gedragingen, bijstandfraude. Expliciet is opgenomen dat een traject kan worden beëindigd na misdraging door cliënt. Het gaat hierbij om misdragingen, zoals het plegen van geweld, vernielingen, grove beledigingen en bedreigingen. Bij deze misdragingen treedt altijd het agressieprotocol in werking.

Artikel 7 Hernieuwde aanvraag

Wat betreft invulling van een aanbod schuldhulpverlening in relatie tot eerdere trajecten / contacten schuldhulpverlening, zijn in dit artikel regels gesteld.

Op basis van het principe van eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid, wordt een nadrukkelijke grens gesteld aan het kunnen doen van hernieuwde aanvragen.

Weigering wordt altijd bepaald naar aanleiding van een uitgebreide intake waarin onder andere wordt besproken over de reden van beëindiging van voorgaand traject, motivatie, achterliggende problematiek.

Bij het bepalen of een cliënt al eerder gebruik heeft gemaakt van schuldhulpverlening telt de verleende schuldhulpverlening c.q. de contacten daaromtrent vóór de inwerkingtreding van deze beleidsregels ook mee.

De grote beleidsvrijheid zoals aan de gemeente gegeven om een dergelijke recidivebepaling op te nemen, ontslaat de gemeente niet van de verplichting om, daar waar een onevenredige situatie ontstaat voor de burger, af te wijken van het bepaalde van artikel 7 indien nodig (ingevolge artikel 8: de hardheidsclausule). Uitgangspunt is en blijft evenwel het bepaalde in artikel 7.

Artikel 8. Hardheidsclausule en onvoorziene omstandigheden

Dit artikel geeft ruimte aan het college om in bijzondere (lid 1) c.q. onvoorziene (lid 2) gevallen af te wijken van de regels zoals neergelegd in deze regeling.

Artikel 9. Inwerkingtreding

Inwerkingtreding vindt plaats op de dag dat de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening in werking treedt, 1 juli 2012.